II

(Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

AFGØRELSER OG BESLUTNINGER

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 20. november 2007

om Italiens statsstøtte C 36/A/06 (ex NN 38/06) til ThyssenKrupp, Cementir og Nuova Terni Industrie Chimiche

(meddelt under nummer K(2007) 5400)

(Kun den italienske tekst er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2008/408/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret berørte parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler ([1]), og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Som led i sag C 13/06 (ex N 587/05 — Nedsat takst for levering af elektricitet til energiintensive virksomheder på Sardinien) er Kommissionen blevet bekendt med, at to foranstaltninger vedrørende levering af elektricitet til nedsat takst, er blevet forlænget. Forlængelsen er blevet givet i medfør af artikel 11, stk. 11, i lovdekret nr. 35/2005, der er omsat til lov nr. 80 af 14. maj 2005 (i det følgende benævnt »lov nr. 80/2005«) og er sat i kraft uden forhåndsanmeldelse til Kommissionen. Der er ydet støtte til den aluminiums-producerende virksomhed Alcoa og de tre virksomheder, der har efterfulgt Terniselskabet, dvs. Terni Acciai Speciali, Nuova Terni Industrie Chimiche og Cementir (i det følgende benævnt »Terni-virksomhederne«).

(2) Ved brev af 23. december 2005 anmodede Kommissionen de italienske myndigheder om oplysninger; disse svarede ved brev af 24. februar 2006. De italienske myndigheder fremsendte yderligere oplysninger den 2. marts 2006 og den 27. april 2006.

(3) Ved brev af 19. juli 2006 meddelte Kommissionen Italien, at den havde besluttet at indlede den i EF-traktatens artikel 88, stk. 2, omhandlede procedure over for begge støtteordninger (sag C 36/06).

(4) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* ([2]). Kommissionen opfordrede de berørte parter til at fremlægge eventuelle bemærkninger til den pågældende foranstaltning.

(5) Italien fremlagde sine bemærkninger ved brev af 25. oktober 2006. Der blev fremsendt uddybende oplysninger ved brev af 9. november 2006 og 7. december 2006.

(6) Kommissionen sendte de italienske myndigheder de bemærkninger, der var indløbet fra de berørte tredjeparter, for at indhente disses svar herpå. Italiens bemærkninger blev modtaget ved brev af 22. december 2006.

([1]) EUT C 214 af 6.9.2006, s. 5.

([2]) Se fodnote 1.

(7) Kommissionen udbad sig yderligere oplysninger ved brev af 20. februar; disse indløb fra de italienske myndigheder ved brev af 16. april 2007, 10. maj 2007 og 14. maj 2007.

(8) Den 18. september blev sagen opdelt i del A, der vedrører de tre virksomheder, der er resultatet af opdelingen af Terni-selskabet (Terni-virksomhederne), og del B, der vedrører Alcoa. Nærværende beslutning vedrører udelukkende forlængelsen af den afgiftsnedsættelse, der var givet Terni-virksomhederne.

(9) Korrespondancen omkring den del af sagen, der vedrører Alcoa, vil ikke blive gengivet i nærværende beslutning.

II. **DETALJERET BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGEN**

(10) Artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005 indeholder bestemmelser om en forlængelse af to foranstaltninger, hvorved den generelle eltakst nedsættes. De ved disse to foranstaltninger begunstigede virksomheder er af forskellig art og vil derfor blive behandlet hver for sig; der er tale om den aluminiums-producerende virksomhed Alcoa på den ene side, og de tre Terni-virksomheder på den anden side.

Den oprindelige foranstaltning og den første forlængelse heraf

(11) Italien nationaliserede landets elsektor ved lov nr. 1643 af 6. december 1962 (i det følgende benævnt »nationaliseringsloven«). Loven medførte, at de elværker, der eksisterede på det pågældende tidspunkt, overgik til det nyoprettede statsselskab ENEL, som fik monopol på fremstilling, distribution og levering af elektricitet.

(12) På nationaliseringstidspunktet var Terni-selskabet en statsvirksomhed, som fremstillede stål, kemikalier og cement. Staten havde en majoritetsandel af kapitalen via det offentlige holdingselskab IRI og den statsejede Finsider-gruppe og dermed den egentlige kontrol over selskabet. Endvidere ejede og drev Terni-selskabet et vandkraftværk. Størsteparten af den producerede elektricitet blev anvendt til selskabets egne fremstillingsprocesser.

(13) Ifølge den generelle regel i nationaliseringsloven var virksomheder, hvis elproduktion hovedsageligt anvendtes til eget forbrug (»egenproducenter«), undtaget fra nationaliseringen af elsektoren, og disse virksomheder kunne således beholde deres elproduktionsanlæg ([3]). Men Terni-selskabets vandkraft-anlæg blev nationaliseret, uanset om der var tale om et selskab med egenproduktion, fordi selskabet havde strategisk betydning for landets elforsyning. Selskabets overdragelse til ENEL var en følge af bestemmelserne i nationaliseringslovens artikel 4, stk. 5, fjerde led.

(14) Ved præsidentdekret nr. 1165/63 fik selskabet tilkendt en godtgørelse for overdragelsen af elproduktionsanlægget. Godtgørelsen blev ydet i form af en eltakstnedsættelse i tidsrummet 1963-1992.

(15) I 1964 blev Terni-selskabet opdelt i tre virksomheder, nærmere betegnet Terni Acciai Speciali som fremstiller stål, Nuova Terni Industrie Chimiche, der fremstiller kemikalier og Cementir, der fremstiller cement. Disse selskaber blev senere privatiseret og henhører nu under ThyssenKrupp, Norsk Hydro og Caltagirone.

(16) Som allerede anført under punkt 1 i denne beslutning, vil de tre virksomheder, der var resultatet af omdannelsen af Terni-selskabet i det følgende blive omtalt som »Terni-virksomhederne«, medens det oprindelige selskab vil blive omtalt som »Terni-selskabet«. Den takst, der først var gældende for Terni-selskabet og senere for de selskaber, der indtrådte i dets rettigheder, vil blive omtalt som »Terni-taksten«.

(17) Takstnedsættelsen videreførtes for de tre Terni-virksomheder på samme vilkår. ThyssenKrupp er den virksomhed, som ordningen har begunstiget mest med hensyn til subsidierede elmængder, både absolut og proportionelt i forhold til virksomheden samlede elforbrug.

(18) Takstnedsættelsen havde samme varighed, som de italienske vandkraft-koncessioner ([4]) havde generelt, idet disse var berammet til at udløbe i 1992. Terni-selskabets vandkraftkoncession havde en helt exceptionel varighed på 60 år (mod normalt 30), idet den var fastsat til at udløbe sidst i 1980'erne.

(19) I 1991 forlængede Italien de eksisterende vandkraftkoncessioner til 2001; dette skete ved lov nr. 9 af 9. januar 1991 om bestemmelser til gennemførelse af den nye nationale energiplan: institutionelle aspekter, vandkraftværker og elnet, hydrocarboner og jordvarme, egenproduktion og skattebestemmelser (i det følgende benævnt »lov nr. 9/1991«). Italien forlængede også Terni-virksomhedernes takstnedsættelse til 2001, jf. artikel 20, stk. 4, i samme lov. Hensigten var, at der over de næste 6 år skulle ske en gradvis nedtrapning (udfasning) af subsidierede elmængder til Terni-virksomhederne, således at skattefordelen ville være afviklet ved udgangen af 2007.

([3]) Artikel 4, stk. 6, første led, litra a og b i lov nr. 1643/62.

([4]) Virksomheder, der udnytter offentlige vandressourcer til at producere kraft på grundlag af en koncession (*concessione di derivazione idroelettrica*), der er midlertidig, men hvis varighed er tilstrækkelig lang (sædvanligvis 30 år i Italien) til at give virksomheden mulighed for at afskrive investeringsomkostningerne. Planen er, at koncessionerne, efterhånden som de udløber, fornyes på grundlag af en gennemskuelig udvælgelsesprocedure.

(20) Lov nr. 9/1991 indeholdt forskellige bestemmelser, hvoraf nogle vedrørte statsstøtte. Lov nr. 9/1991 blev derfor anmeldt til Kommissionen sammen med lov nr. 10/1991 (bestemmelser til gennemførelse af den nationale energiplan med henblik på en rationel energiudnyttelse, energibesparelser og udvikling af vedvarende energikilder). Kommissionen erklærede i 1991, at den statsstøtte, der indførtes ved disse to love, var forenelig med fællesmarkedet ifølge statsstøttebestemmelserne ([5]).

Terni-takstens sammensætning

(21) Vilkårene for Terni-selskabets takstnedsættelse var fastsat i artikel 6, 7 og 8 i præsidentdekret nr. 1165/63 (overdragelse til Ente Nazionale af de aktiver, der anvendes i forbindelse med de aktiviteter, der omhandles i artikel 1, stk. 1, i lov nr. 1643 af 6. december 1962, og som varetages af »Terni-società per l'Industria e l'Elettricità, S.p.A« (i det følgende benævnt »DPR 1165/1963«). Det blev fastsat i dekretet, at ENEL skulle yde Terni-selskabet en fast elmængde (1 025 000 MWh om året) svarende til selskabets forbrug i 1961, plus en ekstramængde (595 000 MWh om året) svarende til det forventede ekstraforbrug, der ville blive resultatet af forskellige investeringer, som var indledt, men endnu ikke afsluttet i 1962.

(22) Ved beregningen af prisnedsættelsen foretog man en sammenligning af to alternative metoder og valgte den metode, der var mest gunstig for selskabet:

a) 1. alternativ byggede på gennemsnittet af de elpriser, som Terni-selskabets produktionsgren betalte til Terni-selskabets vandkraftgren (svarende til Terni-vandkraftværkets produktionsomkostninger).

b) 2. alternativ byggede på den referencepris, som ENEL ville anvende på en kunde med samme profil (en egenproducerende virksomhed) som Terni-selskabet.

(23) I praksis blev første metode anvendt til år 2000, dvs. indtil de ændringer i den italienske takststruktur, der fulgte med liberaliseringen af elmarkedet, gjorde det nødvendigt at gå over til den anden metode.

(24) I 1997 gennemførtes der en revision af takststrukturen ved indførelse af en takststruktur baseret på to elementer: element A, der repræsenterer de faste omkostninger og de generelle omkostninger, og element B, der afspejler de variable omkostninger. Fra og med den 1. januar 2000 har Terni-taksten taget form af en godtgørelsesandel (*componente compensativa*), der beregnes som summen af alle de takstelementer, som Terni-selskabet ikke skal betale i kraft af sin status som (virtuel) egenproducent (dvs. hele B-elementet og en del af A-elementet). Dette svarer til den anden af de to alternative metoder, der omhandles i DPR 1165/1963.

(25) Den gradvise reduktion af de elmængder, der blev ydet til Terni-virksomhederne til nedsat takst i udfasningsperioden (2002-2007), fremgår af følgende skema:

År	GWh	MW
2001	1 620	270
2002	1 389	231
2003	1 157	193
2004	926	154
2005	694	116
2006	463	77
2007	231	39

Den anden forlængelse af foranstaltningen

(26) Italien fastsatte ved artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005, at udfasningen skulle standses, og at afgiftsnedsættelsen på ny skulle forlænges, frem til 2010. Ved artikel 11, stk. 13, i samme lov blev det fastsat, at foranstaltningen skulle anvendes fra 1. januar 2005. Kort tid efter blev vandkraftkoncessionerne generelt forlænget til 2020 ([6]).

(27) Denne anden forlængelse af takstnedsættelsen, der er årsagen til, at Kommissionen har indledt den formelle undersøgelsesprocedure i traktatens artikel 88, stk. 2, er genstanden for denne beslutning.

(28) Det er fastsat ved lov nr. 80/2005, at Terni-virksomhederne indtil 2010 har ret til samme behandling, som de havde pr. 31. december 2004, for så vidt angår mængder (i alt 926 GWh til de tre selskaber) og priser (1,32 eurocent/kWh). De leverede elmængder fordeler sig i dag således: ThyssenKrupp 86 %, Nuova Terni Industrie Chimiche 10 % og Cementir 4 %.

(29) Ifølge AEEG's fortolkning indebærer lov nr. 80/2005 endvidere en indekseringsordning, hvoraf følger at den nedsatte takst den 1. januar 2006 hvert år justeres i takt med de prisstigninger, der registreres på de europæiske energibørser i Amsterdam og Frankfurt, dog højst 4 %.

([5]) Statsstøtte NN 52/91, brev SG (91) D/15502.

([6]) Artikel 1, stk. 285, i lov nr. 266/2005.

Finansieringsordning

(30) Takstnedsættelsen blev oprindelig forvaltet og afholdt af det statsejede ENEL-selskab, som havde monopol på produktion, transmission, indførsel, distribution og levering af elektricitet i Italien.

(31) I takt med at elmarkedet blev liberaliseret i 2002, og ENEL's monopolposition efterhånden blev afviklet, overgik den finansielle byrde i forbindelse med taktnedsættelsesordningerne fra ENEL til alle elforbrugere ([7]). Godtgørelsen til Terni-virksomhederne blev forskudsvis udredt af eldistributionsselskaberne, som derefter fik deres forskud dækket af den statsejede Cassa Con guaglio per il settore elettrico (i det følgende benævnt »Cassa Conguaglio«), der opkræver en parafiskal afgift via eltakstens A4-komponent, der figurerer som en af omkostningsposterne på lysregningen.

(32) I 2004 besluttede AEEG, at hele den administrative forvaltning af takstnedsættelsesordningerne skulle overgå til Cassa Conguaglio ([8]). Siden september 2004 har Terni-virksomhederne således betalt markedsprisen for de elmængder, de køber (på det frie marked), hvorefter Cassa Conguaglio betaler dem forskellen mellem den betalte pris og den nedsatte pris, selskaberne har ret til (udligningskomponenten), minus omkostningerne i forbindelse med transport, måling og salg. Omkostningerne betales af de italienske elforbrugere via den under punkt 31 nævnte parafiskale afgift.

AEEG's garantiordning

(33) Efter Kommissionens iværksættelse af den formelle undersøgelsesprocedure har AEEG vedtaget beslutning nr. 190/06, der gør udbetalingerne på grundlag af lov nr. 80/2005 betinget af, at Terni-virksomhederne stiller en garanti, der dækker risikoen for, at støtten tilbagesøges.

(34) Ved samme beslutning fastsatte AEEG som alternativ den mulighed, at de støttebeløb, der på grundlag af lov 9/1991 ville være kommet til udbetaling i perioden frem til afslutningen af den nuværende ordning (2007), kunne udbetales som forskudsbeløb i 2006. For disse beløb krævede AEEG ingen garanti. Dette er den model, som Terni-virksomhederne har valgt, og som er blevet sat i værk af AEEG.

([7]) AEEG-beslutning nr. 228/01.
([8]) AEEG-beslutning nr. 148/04.

(35) Med undtagelse af de under punkt 34 omhandlede forskudsbeløb dækkes alle andre udbetalinger, som Cassa Conguaglio foretager på grundlag af lov nr. 80/2005, af en garantiordning.

III. **BESLUTNING OM IVÆRKSÆTTELSE AF PROCEDUREN I EF-TRAKTATENS ARTIKEL 88, STK. 2**

(36) Kommissionen beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure bygger på den argumentation, der er gjort rede for under punkt 37-41.

(37) Kommissionen betvivlede, at takstnedsættelsen kunne betragtes som en godtgørelse, eftersom Terni-selskabet på nationaliseringstidspunktet var et statsejet foretagende. Eftersom staten ikke kan ekspropriere sig selv, satte Kommissionen spørgsmålstegn ved, hvorvidt overdragelsen af Terni-selskabets elproduktionsgren til ENEL, kunne betragtes som en ekspropriation, der berettigede Terni-selskabet til en godtgørelse, og fremsatte i stedet den hypotese, at overdragelsen af elproduktionsgrenen blot var omorganisering af statens finansielle ressourcer.

(38) Kommissionen påpegede, at det, selv hvis det accepteredes, at foranstaltningen havde karakter af godtgørelse, ville være tvivlsomt, om en sådan støtte stod i forhold til Terni-selskabets finansielle tab. Kommissionen havde navnlig sine tvivl med hensyn til, hvorvidt en godtgørelse stadig kunne være berettiget efter 44 år.

(39) Kommissionen fremførte, at takstnedsættelsens havde fået en anden karakter, efter at ENEL ikke længere var ansvarlig for forvaltningen af ordningen og den finansielle byrde herved.

(40) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren byggede endvidere på beslutning 83/396/EKSF, dvs. Kommissionens beslutning af 29. juni 1983 om støtte, som den italienske regering påtænker at yde til visse jern- og stålproducenter ([9]), hvori Terni-selskabet blev udelukket fra nævnte støtte, og Domstolens dom i sag C-99/92 ([10])

([9]) EFT L 227 af 19.8.1983, s. 24.
([10]) Domstolens dom (Femte Afdeling) af 24. februar 1994: Anmodning om præjudiciel afgørelse — *Terni SpA og Italsider SpA mod Cassa conguaglio per il settore elettrico*. Sml. 1994 I, s. 541.

(41) I beslutningen om procedurens iværksættelse fremførtes det endvidere, at ThyssenKrupp endnu ikke havde tilbagebetalt statsstøtte, som var blevet erklæret uforenelig med fællesmarkedet ([11]), og at virksomheden derfor ikke, jf. Deggendorf-dommen ([12]), kunne modtage yderligere statsstøtte.

IV. BEMÆRKNINGER FRA DE BERØRTE PARTER

Bemærkninger fra Terni-virksomhederne

(42) De fleste af de bemærkninger, der er indsendt af Terni-virksomhederne om Terni-selskabets funktion som statsejet erhvervsdrivende virksomhed (*ente pubblico economico*), om karakteren af den virksomhedsdrift, der resulterede i overdragelsen af virksomhedens ressourcer, om takstens karakter af godtgørelse, om fortolkningen af EKSF's beslutning og Domstolens dom, og om Cassa Conguaglio's rolle, afspejler i store træk de kommentarer, der er fremsat af de italienske myndigheder, jf. sammendraget i punkt 52-69 nedenfor. Det er således kun hovedpunkterne i Terni-virksomhedernes bemærkninger, samt eventuelle supplerende oplysninger, der fremlægges i punkt 43-51.

Godtgørelsens art

(43) Terni-virksomhederne anfører, at taksten repræsenterer den legitime godtgørelse, som Terni-selskabet havde ret til, fordi dets aktiver blev eksproprieret, og at den derfor ikke kan betragtes som statsstøtte.

Godtgørelsens rimelighed

(44) Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt godtgørelsen er rimelig, henviser Terni-virksomhederne til takstens forhistorie, idet de fremhæver, at alle forlængelser af Ternitaksten efter 1991 har været sammenfaldende med den generelle fornyelse af vandkraftkoncessionerne for andre producenter og derfor er i overensstemmelse med princippet om, at der ikke må diskrimineres mellem Terniselskabet og andre egenproducenter, der ikke er blevet eksproprieret, og som derfor kan fortsætte med at producere og forbruge elektricitet til meget lav pris.

(45) Terni-virksomhederne påpeger også, at de beløb, de har modtaget i kraft af takstnedsættelsen aldrig har oversteget forskellen mellem prisen ved køb af el på det frie marked og prisen på el af egen produktion.

Indflydelse på samhandelen

(46) Terni-virksomhederne hævder, at foranstaltningen ikke har nogen indflydelse på Fællesskabets indre samhandel, og fremlægger herfor forskellige argumenter, der kan resumeres således:

a) Cementir: denne virksomhed fremstiller og afsætter hovedsagelig cement til bygningsindustrien; dette sker på anlægget i Spoleto (der er det anlæg, der har gavn af takstnedsættelsen). Cement kan kun vanskeligt erstattes med andre bygningsmaterialer. Transport af cement over større afstande er økonomisk ufordelagtig, og cementmarkedet omfatter derfor kun den eller de nærmeste regioner. Der importeres kun meget små mængder cement til Italien, idet importen kun dækker 5 % af den samlede efterspørgsel, og Cementi afsætter hele produktionen fra anlægget i Spoleto i Mellemitalien.

b) Nuova Terni Industrie Chimiche: det anlæg, der har gavn af takstnedsættelsen, fremstiller ammoniak og salpetersyre. Transport af ammoniak er kun økonomisk mulig ad vandvejen, og forudsætter passende oplagringsmuligheder ved kysten. Der findes ingen oplagringscentre i Mellemitalien. Det samme gælder salpetersyre. Terni-virksomhederne hævder derfor, at deres geografiske marked kun omfatter Italien, og det kun i bedste fald. Landets efterspørgsel dækkes fuldt ud af dets egen produktion, og der findes ikke nogen samhandel på EF-plan.

c) ThyssenKrupp: Terni-virksomhederne hævder, at deres marked for distribution (men ikke produktion og salg) af stålprodukter kun dækker Italien. Det fremhæves navnlig, at ThyssenKrupp's anlæg i Terni kun afsætter 6 % af sin produktion i det øvrige EU.

Berettigede forventninger

(47) Terni-virksomhederne fremfører, at de havde berettigede forventninger af to årsager:

a) for det første bekræftede de italienske myndigheder udtrykkeligt i et brev til AEEG, at taksten havde karakter af godtgørelse, og at statsstøttereglerne ([13]) ikke krævede, at forlængelsen af den gældende takstordning blev forhåndsanmeldt til Kommissionen.

b) for det andet gjorde Kommissionen ikke indsigelse over for foranstaltningen, hverken da den første gang blev forlænget, ved lov nr. 9/1991 (denne forlængelse blev godkendt som led i sag NN 52/91), eller da Kommissionen blev underrettet om den anden forlængelse som led i en anden statsstøtteproces (C 13/06).

([11]) Kommissionens beslutning af 11. mai 1999 i sag C-49/98, foranstaltninger til fordel for beskæftigelsen, artikel 15 og 26 i lov nr. 196/97, EFT L 42 del 15.2.2000, s. 1-18.

([12]) Domstolens dom af 15. maj 1997 i sag C-355/95, Deggendorf mod Kommissionen, Sml. 1997 I, s. 2549.

([13]) Meddelelse af 16.12.2005 fra ministeriet for produktionsaktiviteter til AEEG.

Godkendelse af anden forlængelse for så vidt angår statsstøttebestemmelserne

(48) Terni-virksomheder hævder endvidere, at de italienske myndigheder på det tidspunkt, hvor artikel 11, stk. 12, i lov nr. 80/2005 (hvorved der indførtes en takstnedsættelse for el, der forbruges af energiintensive virksomheder på Sardinien) blev anmeldt til Kommissionen, havde afgivet oplysninger og uddybende kommentarer — bl.a. vedrørende Terni-taksten — der lod formode, at anmeldelsen var komplet for så vidt angik artikel 4, stk. 5, i forordning (EF) nr. 659/1999 ([14]). Kommissionen vedtog ikke nogen beslutning inden for de følgende to måneder, og taksten bør derfor — også i tilfælde af at den skulle blive anskuet som statsstøtte (hvilket parten bestrider) — betragtes som tilladt i medfør af artikel 4, stk. 5, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 ([15]).

(49) Terni-virksomhederne understreger, at den omstændighed, at de var i god tro, bekræftes af, at virksomheden ThyssenKrupp ikke ville have foretaget storstilede investeringer i Terni-området, hvis den havde næret tvivl om, hvorvidt taksten var forenelig med fællesmarkedet.

Modtagne beløb

(50) Terni-virksomhederne påpeger, at de uden lov nr. 80/2005 ville have haft ret til den takstnedsættelse, der er omhandlet i artikel 20, stk. 4, i lov nr. 9/1991 (der er godkendt af Kommissionen), frem til den 31. december 2007. AEEG har kun bemyndiget Cassa Conguaglio til i 2006 at udbetale (forskud på) de beløb, der ville være kommet til udbetaling i 2007 ([16]). De beløb, der er udbetalt frem til den 31. december 2006, bør derfor betragtes som godkendte. Ifølge de pågældende virksomheders udtalelser er bestemmelserne i lov nr. 80/2005 reelt ikke blevet bragt i anvendelse for så vidt angår nævnte beløb.

Retspraksis i Deggendorf-sagen

(51) Med hensyn til Deggendorf-dommen bekræfter ThyssenKrupp, at virksomheden principielt er villig til at tilbagebetale støtten, under forudsætning af at der foreligger en aftale om tilbagesøgningsbeløbet.

V. **BEMÆRKNINGER FRA DE ITALIENSKE MYNDIGHEDER**

Ekspropriering af Terni-selskabets aktiver — dets ret til godtgørelse

(52) Italien anfører, at nationaliseringen af Terni's produktionsanlæg var en undtagelse fra nationaliseringslovens generelle regel om, at egenproducenter ikke ekspropriereres. Nationaliseringsloven af 1962 byggede på artikel 43 i den italienske forfatning, der siger, at visse virksomheder, der leverer tjeneste-ydelser af fundamental almen eller energimæssig interesse, kan overgå til statseje ved ekspropriering mod passende godtgørelse.

(53) For så vidt angår Kommissionens tvivl om, hvorvidt det er muligt at ekspropriere aktiver, der tilhører et statsejet selskab, hævder Italien, at hverken artikel 42 eller artikel 43 i forfatningen begrænser ekspropriationsbegrebet til kun at omfatte aktiver i privateje. Ekspropriationen af Terni-selskabets elproduktionsgren blev fastsat ved lovgivning, fordi selskabet forvaltedes af en erhvervsdrivende offentlig virksomhed (*ente pubblico economico*), der i modsætning til en offentlig virksomhed (*ente pubblico*) er forpligtet til at drive forretning på grundlag af markedsprincipperne. Nationaliseringsloven indeholdt ingen bestemmelser om godtgørelse til virksomheder, der forvaltes af offentlige virksomheder i egentlig forstand: dog indeholdt den bestemmelser herom for Terni's vedkommende, fordi denne virksomhed havde en anden status og funktionsmåde.

(54) For så vidt angår Terni-selskabets ejendomsforhold anfører Italien, at det var et aktieselskab, hvori staten ejede majoriteten, medens en del af kapitalen ejedes af et stort antal private investorer. Italien har indsendt dokumentation for, at Terni-selskabets kapital til dels ejedes af private, og at selskabet var børsnoteret.

(55) De italienske myndigheder mener, at det ville have været en overtrædelse af princippet om ejendomsrettens neutralitet, jf. artikel 295 i EF-traktaten, at fratage Terni den ret til en passende godtgørelse, som private virksomheder nød.

(56) Italien anfører forskellige domme fra Corte di Cassazione og forskellige afgørelser vedtaget af Consiglio di Stato, hvori det fastslås, at den for Terni fastsatte takst byggede det synspunkt, at selskabet skulle sidestilles med egenproducenter, hvis energi hidrørte fra vedvarende kilder, og at taksten derfor ikke kunne sættes op ved hjælp af supplerende elementer, der ikke ville gælde for egenproducenter.

(57) Hvad angår de øvrige eksproprierede elproducenter hævder Italien, at de alle, med undtagelse af Terni-selskabet, var virksomheder, der fortrinsvis eller udelukkende var beskæftiget med produktion, import eller levering af elektricitet. Generelt afspejlede den statslige godtgørelse aktivernes markedsværdi, der blev beregnet på forskellig måde alt efter virksomhedens art. Den bogførte nettoværdi er blevet lagt til grund, med korrektion for forskellige andre faktorer, som Italien ikke har redegjort for i detaljer. Hvad angår vandkraftanlæggene fremgår det af de italienske bemærkninger, at der ved beregningen af godtgørelsen i et vist omfang blev taget hensyn til den resterende koncessionsperiode.

([14]) EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.
([15]) Se fodnote 14.
([16]) AEEG-beslutning nr. 190/2006.

Argumenter for, at taksten ikke udgør statsstøtte og ikke er forbudt ifølge statsstøttereglerne

(58) Italien hævder, at både den oprindelige takstaftale — der udgjorde en legitim godtgørelse til Terni-selskabet for eksproprieringen af dets aktiver — og de senere forlængelser heraf ikke er at betragte som statsstøtte. Til underbyggelse heraf fremfører Italien en række domme, som Domstolen har vedtaget vedrørende forskellige former for virksomhedsgodtgørelse, som ikke har karakter af statsstøtte ([17]), herunder godtgørelse for skader og tjenesteydelser af almen økonomisk interesse.

(59) For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt Terni-taksten er tilladt i henhold til statsstøttereglerne, peger Italien på, at lov nr. 9/1991, der vedrører første forlængelse af taksten, blev behørigt anmeldt til Kommissionen og godkendt af denne. De senere takstforlængelser, der er sammenfaldende med forlængelserne af vandkraftproducenternes koncessioner, bygger på samme argumentation, der aldrig er blevet anfægtet af Kommissionen. Italien mener således, at Terni-taksten er at betragte som en eksisterende foranstaltning, der ikke har karakter af støtte.

(60) Italien hævder derfor altid at have handlet i god tro. Landet anmeldte ikke den anfægtede forlængelse af Terni-selskabets takstaftale i henhold til artikel 88, stk. 3, eftersom der efter dets opfattelse ikke var tale om statsstøtte. Italien understreger, at Kommissionen var underrettet om eksistensen af den pågældende foranstaltning (rapporten af november 2005 og brev af februar 2006).

(61) For så vidt angår de politiske bevæggrunde bag den anden forlængelse fremfører Italien, at taksten er nødvendig for at sidestille disse italienske energiintensive virksomheder med deres konkurrenter i EU ([18]), som har adgang til nedsatte energipriser (takster eller kontrakter), indtil de igangværende infrastrukturprojekter for fremstilling og transport af elektricitet er afsluttet. Hvis taksnedsættelsen afskaffes, vil det pågældende selskab flytte sine aktiviteter uden for EU. Dette vil uundgåeligt medføre krise i industrien og et stort tab af arbejdspladser i de berørte regioner. Italien mener derfor, at takstforlængelsen bør ses som en overgangsløsning. Italien citerer de konklusioner, som højniveaugruppen vedrørende konkurrenceevne, energi og miljø ([19]) nåede frem til, hvori den foreslår, at man med henblik på en løsning på længere sigt bør sørge for en bedre sammenkobling og bedre infrastrukturer, og at man som løsning på kortere sigt indgår leveringskontrakter og partnerskaber mellem brugere og elleverandører/-producenter.

Spørgsmålet om overkompensation

(62) Hvad angår spørgsmålet om overkompensation fremlægger Italien følgende bemærkninger. Hvis Terni-selskabet havde beholdt sine elproduktionsanlæg, ville det have kunnet afsætte en del af sin elproduktion til tredjepart og dermed opnå en yderligere gevinst. Den skade, der er påført selskabet, forværres af, at nettoelpriserne i årenes løb er steget. Den uafsluttede liberaliseringsproces på energimarkedet har endnu ikke givet resultater i form af konkurrenceprægede elpriser, og det er derfor nødvendigt fortsat at give Terni-virksomhederne godtgørelse. De betaler i dag en pris (40-72 EUR/MWh), der stort set ligger på linje med de elpriser, der betales af selskaber med en tilsvarende forbrugsprofil i det øvrige EU. Hvis Terni-virksomheden havde beholdt sine anlæg, ville den skulle betale 5-7 EUR/MWh for egenproduceret el. Italien konkluderer derfor, at taksten ikke medfører nogen overkompensationseffekt.

(63) Italien har forelagt en »undersøgelse«, der er udarbejdet af den private konsulentvirksomhed Energy Advisor S.r.l. på Terni-virksomhedernes vegne. Undersøgelsen, der måske bedre kan betegnes som en simpel beregning, eftersom den blot består af en tabel med nogle få siders metodeforklaring, indeholder en vurdering af elanlæggenes værdi og en sammenligning af dette tal med den kumulative takstfordel, Terni-virksomhederne har haft. I undersøgelsen fremføres elaktivernes bogførte værdi til 2006, med justering for inflationen. Derpå beregnes Terni-virksomhedernes nettotakstfordel. For tidsrummet 1963-1999 beregnes forskellen mellem en analog forbrugers årlige eludgifter (alternativ 2) og Terni-virksomhedernes faktiske årlige omkostninger på basis af »egenproduktionsomkostningerne« (alternativ 1). I denne beregning forstås ved analog forbruger en egenproducent (som bl.a. er fritaget for betaling af sovrapprezzo termico). For tidsrummet 2000-2006 beregnes takstfordelen som forskellen mellem de årlige omkostninger, som Terni-virksomhederne ville have skullet afholde, hvis taksten havde været beregnet på grundlag af egenproduktionsomkostningerne (alternativ 1 — ikke længere mulig efter takstreformen) og de omkostninger, der faktisk er afholdt beregnet på grundlag af den metode, der bygger på en »analog forbruger« (alternativ 2). Undersøgelsen giver følgende resultater:

a) fremført værdi (2006) af Terni's elaktiver: 1 687 745 045,19 EUR

([17]) Jf. bl.a. Domstolens domme: 7.2.1985 i sag C-240/83 A.D.B.H.U, Sml. 1985, s. 531; 27.9.1988 i de samlede sager C-106-120/87, Sml. 1988, s. 5515; 24/7/2003 i sag C-280/00, Altmark, Sml. 2003 I, s. 7747; 22.11.2001 i sag C 53/00 Ferring, Sml. 2001 I, s. 9067.

([18]) Bl.a. i Frankrig, Tyskland, Spanien, Grækenland og Finland. Italien har fremlagt en redegørelse for de ordninger, landet hævder, er i kraft i disse lande til fordel for energiintensive virksomheder.

([19]) Den første rapport fra højniveaugruppen er dateret den 2. juni 2006 (*Contributing to an integrated approach on competitiveness, energy and the environment policies — functioning of the energy market, access to energy, energy efficiency and the EU Emission Trading Scheme*).).

b) takstfordel (også fremført til 2006): 1 400 895 446,90 EUR.

(64) Den konkluderes således i undersøgelsen, at der ikke har været nogen overkompensation for Terni-selskabets tab. En prognose over Terni's takstfordel frem til 2010 viser også, at der ikke er tale om nogen overkompensation.

Argumenter for, at EKSF-beslutningen og Domstolens dom vedrørende Terni-selskabet er irrelevante

(65) Med hensyn til beslutning 83/396/EKSF og Domstolens dom C-99/92 giver Italien følgende forklaring på forholdene. EKSF-beslutningen vedrører hverken Cementir eller Nuova Terni, der aldrig har haft aktiviteter inden for stålsektoren. EKSF-beslutningen drejer sig om, hvorvidt den statsstøtte, der er ydet ved, at et element af taksten, nemlig *sovrapprezzo termico*, er blevet tilbagebetalt til det anlæg, der tilhører Terni-selskabets stålproduktionsgren, men som er beliggende i Lovere (Lombardia), er forenelig med bestemmelserne. Denne støtte kunne kun indrømmes private stålproducenter. Ved EKSF-beslutningen blev det fastslået, at anlægget i Lovere ikke havde ret til støtte, al den stund Terni-selskabet var et offentligt selskab. Domstolens præjudicielle dom vedrørte spørgsmålet om en eventuel forskelsbehandling mellem private og offentlige producenter. Dommen bekræftede EKSF-beslutningen, idet den fastslog, at det ikke udgjorde nogen forskelsbehandling at fastsætte andre støtteforanstaltninger for producenter i den private sektor end for producenter i den offentlige sektor.

(66) Italien fastholder derfor, at både EKSF-beslutningen og Domstolens dom er irrelevante i det her foreliggende tilfælde, eftersom de vedrører den *sovrapprezzo termico*, der betales af Lovere-anlægget, og ikke den særlige samlede takst, der gælder for de tre virksomheder i Terni-området.

ThyssenKrups planlagte nyinvesterinerg i Terni-området

(67) Italien understreger, at der er en sammenhæng mellem den anfægtede takstforlængelse, der blev fastsat ved artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005, og det store investeringsprogram, som ThyssenKrupp har i gang i Terni/Narni-industriområdet. Med denne handlingsplan får området en ny og større elproduktionskapacitet. Taksten er således tænkt som en overgangsløsning, der skal løbe, indtil nævnte produktionskapacitet er en realitet; en afskaffelse af taksten vil bringe de igangværende investeringer i fare.

Cassa Conguaglio's rolle — involvering af statens ressourcer

(68) Med hensyn til Cassa Conguaglio's rolle og funktion anfører Italien, at denne institution kun fungerer som teknisk mellemled, idet den kun tager sig af opkrævning og omfordeling af pengebeløb. Cassa Conguaglio har ingen manøvremargin med hensyn til fastsættelsen af taksterne og har ingen kontrol over midlerne. Italien konstaterer derfor, a) at de midler, der forvaltes af Cassa Conguaglio, ikke udgør statsmidler, jf. Domstolens retspraksis på området ([20]), og b) at de ændringer, der er sket i forvaltningen af de særlige takster efter Cassa Conguaglio's indgriben i 2004 ikke berører takstens status som godtgørelse.

Retspraksis i Deggendorf-sagen

(69) Med hensyn til Domstolens retspraksis i Deggendorf-sagen meddeles det Kommissionen, at Italien er i færd med at håndhæve kravet om en tilbagebetaling fra ThyssenKrupp, og at virksomheden har indbetalt 865 538 EUR på en spærret konto, således at den endelige tilbagebetaling kan ske, så snart der er indgået en aftale om beløbets størrelse.

VI. **BEDØMMELSE AF FORANSTALTNINGEN**

(70) Godtgørelse, der ydes af staten for ekspropriering af virksomhedsaktiver, udgør normalt ikke statsstøtte. Ved bedømmelsen af den her behandlede foranstaltning må det imidlertid først og fremmest fastslås, hvorvidt overdragelsen af elproduktionsgrenen til ENEL medfører pligt til at yde godtgørelse, eller om den bør fortolkes som en simpel omorganisering af statens finansielle aktiver. Hvis svaret er, at godtgørelsen er berettiget, må Kommissionen fastslå, indtil hvilket tidspunkt og/eller op til hvilket beløb Terni-selskabets takstnedsættelse kan betragtes som en rimelig godtgørelse.

Spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltningen har karakter af ekspropriering og indebærer en ret til godtgørelse

(71) I 1962, da vandkraftanlægget overgik til ENEL, var Terni-selskabet et statsejet selskab, der kontrolleredes af en offentlig erhvervsdrivende virksomhed. Ifølge de italienske myndigheder skal driften af sådanne virksomheder baseres på markedsprincipperne. Staten havde aktiemajoriteten i Terni-selskabet, men en del af kapitalen ejedes af private investorer, og selskabet var noteret på børsen. Nationaliseringsloven indeholder ikke bestemmelser om godtgørelse til offentlige virksomheder i egentlig forstand; dog indeholder den bestemmelser herom for erhvervsdrivende offentlige virksomheder, såsom Terni-selskabet. Dette afspejler de forskellige principper, der gælder for nævnte virksomheders drift. Det bør også nævnes, at andre rent elproducerende virksomheder blev eksproprieret i samme periode, og at disse også modtog godtgørelse (om end på grundlag af andre kriterier).

([20]) Jf. bl.a. Domstolens domme: 15.7.2004 i sag C-345/02, Pearle og andre, Sml. 2004 I, s. 7139; 13.3.2001 i sag C 379/98, Preussen-Elektra, Sml. 2001 I, s. 2099.

(72) Kommissionen noterer sig, at en ekspropriering af Terni-selskabets aktiver uden udbetaling af godtgørelse ville have været til skade for virksomhedens — og ikke mindst de private aktionærers — interesser. Ud fra princippet om, at private og offentlige virksomheder skal behandles ens, og på baggrund af nødvendigheden af at beskytte de private Terni-aktionærers forfatningsmæssige ret til godtgørelse, fastslår Kommissionen, at Italiens beslutning om at behandle Terni på samme måde som et privat selskab i samme situation og at yde en godtgørelse for ekspropriering af virksomhedens aktiver er at betragte som berettiget.

Spørgsmålet om, hvorvidt takstnedsættelsen kan betragtes som godtgørelse

Den oprindelse godtgørelsesforanstaltning

(73) I 1962 besluttede Italien, at Terni-selskabet ikke skulle kompenseres med et fast beløb beregnet på grundlag af de eksproprierede aktivers markedsværdi (i modsætning til, hvad der skete med virksomheder, som kun producerede elektricitet). Godtgørelsen tog i stedet den form, at virksomheden skulle have leveret en fast elmængde til den pris, som virksomheden ville have skullet betale, hvis den havde beholdt sit elanlæg. Det bør i denne forbindelse bemærkes, at dette gav god økonomisk mening: en sidestilling af Terni-selskabet med en virtuel egenproducent indebar den fordel, at risikoen for, at Terni-selskabet eventuelt senere ville blive påført skade for eksempel ved, at energiprisen i årenes løb steg, neutraliseredes.

(74) Kommissionen kan acceptere princippet bag denne metode. En godtgørelse for en ekspropriering kan imidlertid ikke tage form af en foranstaltning, der løber på ubestemt tid; tværtimod må godtgørelsen fastsættes på ekspropriationstidspunktet på en klar og forudsigelig måde, således at det eksproprierede selskab kan rejse indsigelse over for det foreslåede beløb. Når først godtgørelsespakken er accepteret, kan den ikke senere tages op til debat.

(75) I det her foreliggende tilfælde afhænger det samlede godtgørelsesbeløb af takstnedsættelsens varighed. Ifølge den oprindelige godtgørelsespakke, som den blev tilbudt af de italienske myndigheder, skulle takstnedsættelsen løbe i 30 år, og således udløbe i 1992. Terni-selskabet kunne have anfægtet denne godtgørelsespakke under henvisning til nationaliseringsloven, hvis det havde fundet den utilfredsstillende ([21]), men det besluttede ikke at rejse indsigelse.

(76) Kommissionen har vurderet, hvorvidt godtgørelsesforanstaltningen, og herunder dens virkemåde og varighed, kan betragtes som rimelig.

([21]) Bestemmelserne for, hvordan godtgørelsesbeløbet kan anfægtes, er fastsat i artikel 5, stk. 5, i nationaliseringsloven.

(77) Italienske vandkraftanlæg drives på grundlag af koncessioner, hvis varighed fastsættes på en sådan måde, at virksomheden får mulighed for at afskrive investeringen. Når koncessionen udløber, mister virksomheden principielt retten til at udnytte anlæggene. På baggrund af den valgte godtgørelsesmetode for Terni-selskabet, gav det god økonomisk mening, at leverancerne af elektricitet til kostpris ikke skulle vare ved ud over virksomhedens resterende koncessionsperiode. Og dette ser faktisk ud til at have været logikken bag den oprindelige foranstaltning i den italienske lov, i henhold til hvilken takstnedsættelsen udløb i 1992. Det er korrekt, at Terni-selskabets koncession ville være udløbet nogle år tidligere, men det er stadig tænkeligt, at de italienske myndigheder ønskede at bringe udløbet af Terni-takstnedsættelsen på linje med det generelle udløbstidspunkt for Italiens vandkraftkoncessioner, dvs. 1992. Hertil kommer, at Terni-selskabet havde fået en endog meget lang koncession (60 år i stedet for 30), hvorved selskabet på ekspropriationstidspunktet allerede havde haft 30 år til at afskrive sin investering.

(78) Kommissionen konkluderer således, at det oprindelige godtgørelsesarrangement har været rimelig og på ingen måde har påført selskabet skade.

(79) Det afgørende spørgsmål er, om de gentagne forlængelser af takstnedsættelsen kan betragtes som en integrerende del af godtgørelsen. Det mener Kommissionen ikke de kan. Når staten ekspropriierer, fastsætter den på forhånd enten et absolut godtgørelsesbeløb eller — som i det foreliggende tilfælde — en godtgørelsesordning. Enhver form for efterfølgende ændring af beløbet eller ordningen betyder nødvendigvis, at foranstaltningen får en anden karakter; den kan ikke længere betragtes som en godtgørelse, eftersom den afviger fra den oprindelige aftale. At hævde andet er ensbetydende med at acceptere, at foranstaltninger af denne art unddrages statens kontrol.

(80) En medlemsstat kan imidlertid meddele Kommissionen, at den agter at indrømme et eksproprieret selskab yderligere fordele. Efter en sådan anmeldelse vil Kommissionen skulle vurdere sagen i henhold til statsstøttereglerne og under hensyntagen til de særlige omstændigheder, der er gjort gældende.

»*Undersøgelsen*«

(81) I den under punkt 63 omhandlede undersøgelse, hævdes det, at den godtgørelse, der blev ydet Terni-selskabet og de virksomheder, der senere indtrådte i dettes rettigheder, ikke fuldt ud dækkede de eksproprierede aktivers markedsværdi, at der derfor ikke har været nogen overkompensation, og at de begunstigede selskaber aldrig har haft nogen reel fordel.

(82) Kommissionen forudskikker den bemærkning, at en undersøgelse af, hvorvidt en godtgørelsesordning er rimelig, kun kan ske på forhånd, dvs. forud for ekspro-prieringstidspunktet. I den forbindelse konstateres det, at den af de italienske myndigheder valgte ordning tog sigte på at give Terni-selskabet samme forhold som de vilkår, det ville have haft, hvis vandkraftanlægget ikke var blevet eksproprieret, dvs. sikre selskabet leverancer af elektricitet til kostpris i hele koncessionsperioden. Argumentet om, at Terni-virksomhederne under denne ordning kan have modtaget en lavere kompensation, end hvad de retligt havde krav på, holder næppe stik. Kommissionen mener, at det ved vurderingen af, hvorvidt takstnedsættelsen har givet de støttemodtagende virksomheder fordele, er irrelevant, om konklusionerne i undersøgelsen er korrekte (hvilket Kommissionen bestrider, jf. punkt 87-91).

(83) Det bør ikke glemmes, at Italien på eksproprieringstidspunktet havde kunnet besluttet at give Terni-selskabet en godtgørelse i form af et beløb baseret på værdien af de eksproprierede aktiver. Italien valgte imidlertid en anden metode, der bestod i at behandle selskabet som en virtuel egenproducent. Dette gav god økonomisk mening, og det er på denne baggrund, det skal vurderes, om der foreligger en fordel. Ud fra dette udgangspunkt må det konkluderes, at ordningen indtil udløbet af den oprindelige godtgørelsestakst — men kun indtil til dette tidspunkt — ikke har givet virksomheden nogen fordel. Alternative beregninger af udbytte og tab ændrer ikke ved denne konklusion, og da slet ikke hvis beregningen sker retrospektivt.

(84) Anvendelse af en retrospektiv metode fører til indbyrdes modstridende — og undertiden ligefrem ulogiske — resultater, som det fremgår af følgende eksempel. Hvis man tænker sig, at de beløb, som den begunstigede virksomhed modtager, på grund af kraftigt stigende elpriser overstiger Terni-virksomhedens markedsværdi allerede inden for de første ti år af takstordningen, så følger det af den i undersøgelsen anvendte metode, at der er tale om overkompensation, og det selv om ordningen ifølge godtgørelsesaftalen skulle løbe over 30 år. Denne konklusion er åbenlyst forkert, eftersom den ikke tager hensyn til det indbyrdes forhold mellem tallene i den oprindelige godtgørelsesordning. Samme konklusion må drages i det modsatte tilfælde, dvs. når de faktisk modtagne beløb ligger lavere end aktivernes værdi.

(85) Hertil kommer, at en efterfølgende beregning af udbytte og tab er totalt malplaceret i forbindelse med en ekspropriering. Den eksproprierede virksomheds økonomiske resultater over en længere periode kan ikke forudses på eksproprieringstidspunktet og kan derfor ikke mange årtier senere gøres til genstand for en revision med det formål at gøre virksomheden berettiget til yderligere godtgørelse.

(86) Undersøgelsen er derfor irrelevant.

(87) Kommissionen har ikke desto mindre set nærmere på undersøgelsen og de heri anførte data og konklusioner. Det viser sig, at den er behæftet med metodefejl. Som det fremgår af nedenstående undervurderer undersøgelsen systematisk Terni-virksomhedernes takstfordel, samtidig med at de eksproprierede aktivers værdi sandsynligvis overvurderes.

(88) I undersøgelsen beregnes takstfordelen i tidsrummet 1963-1999 ved en sammenligning mellem den pris, der betaltes af Terni-selskabet (alternativ 1 — prisen på egenproduceret elektricitet) og den normale pris, der betales af en sammenlignelig forbruger, dvs. en egenproducent, som er fritaget for visse takstelementer (alternativ 2). Fordelen beregnes således som *forskellen mellem to alternative præferenceordninger, der er opstillet med henblik på godtgørelse af Terni-selskabet*. Kommissionen konstaterer, at beregninger af takstfordelen bør baseres på en sammenligning med den takst, der normalt vil skulle betales af en *ikke-egenproducerende* virksomhed med samme forbrugsprofil som Terni-selskabet. Terni-selskabets takstfordel undervurderes således i undersøgelsen.

(89) For tidsrummet 2000-2006 beregnes fordelen igen som forskellen mellem de to præferenceordninger; blot med den forskel, at den pris, der faktisk betaltes af Terni-selskabet, svarer til alternativ 2 (ikke længere alternativ 1, da dette ikke længere var muligt efter takstreformen). Denne metode resulterer i, at fordelen nogle år endog bliver negativ, hvilket er fornuftsstridigt i betragtning af, at Terni-selskabet altid har betalt en lavere takst end markedsprisen. I denne periode må takstfordelen principielt svare til det af Cassa Conguaglio betalte godtgørelseselement. Fordelen er således nok en gang blevet væsentligt undervurderet.

(90) En anden fejl vedrører anlæggenes værdi. I undersøgelsen ansættes aktivernes regnskabsværdi simpelthen som forskellen mellem posten »maskiner og anlæg« i Terni-selskabets balance for 1962 (året forud for nationaliseringen) og samme post det følgende år. Det skal først og fremmest understreges, at der ikke er noget konkret bevis på, at denne forskel udelukkes skyldes, at selskabet har mistet elanlægget. Og selv hvis man for argumentets skyld accepterer denne bogføringsværdi, så er der under alle omstændigheder anvendt en ukorrekt metode. Som bekræftet af Italien er anlæggets reelle værdi på eksproprieringstidspunktet knyttet til den resterende koncessionsperiode ([22]). Anlæggets bogføringsværdi burde således have været berigtiget for at tage hensyn hertil. I undersøgelsen fremføres bogføringsværdien simpelthen til 2006, med indregning af inflationen. Det er således godtgjort, at aktivernes værdi overvurderes i undersøgelsen.

([22]) Ifølge Italiens lovgivning mister virksomheden ved vandkraftkoncessionens udløb ejendomsretten til visse dele af aktiverne, nærmere betegnet de tekniske anlæg, som overgår til staten.

(91) Det konkluderes, at man helt kan se bort fra undersøgelsen.

Forlængelserne af takstnedsættelsen

(92) For så vidt angår forlængelserne af takstnedsættelsen forstår Kommissionen, at man tilstræbte en parallelitet i forhold til de vandkraftproducenter, hvis koncession var blevet fornyet. Denne parallelitet, der danner grundlaget for godtgørelsesordningen, skulle ifølge eksproprieringsbestemmelserne imidlertid kun vare 30 år, ikke løbe på ubestemt tid. Argumentet om, at disse forlængelser har karakter af godtgørelse, holder således ikke stik, jf. punkt 73-78.

(93) Denne konklusion er endnu mere åbenlys for så vidt angår den anden forlængelse. Den betød jo, at den igangværende ordning blev standset; nævnte ordning, der tog sigte på en gradvis afvikling med det formål at lette overgangen til fuld takst, afspejlede de italienske myndigheders opfattelse, at selskaberne havde fået en fuld godtgørelse. Italien har jo givet en fyldig forklaring på de årsager, der ligger bag den anden forlængelse, og som udelukkende bunder i landets industripolitik (jf. Italiens bemærkninger under punkt 60).

Spørgsmålet om, hvorvidt taksten har karakter af godtgørelse

(94) Kommissionen konkluderer af ovenstående gennemgang, at Terni-taksten havde karakter af godtgørelse frem til 1992. Indtil nævnte tidspunkt kan foranstaltningen ikke betragtes som statsstøtte. Omvendt må alle senere forlængelser af taksten vurderes ud fra statsstøttebestemmelserne.

Spørgsmålet om, hvorved der foreligger støtte i den forstand, der omhandles i EF-traktatens artikel 87, stk. 1

(95) Kommissionen undersøgte derefter, om den takstnedsættelse, som Terni-gruppen har haft udbytte af siden 1992, og i særdeleshed siden 1. januar 2005, dvs. ikrafttrædelsesdatoen for artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005, som er genstand for denne undersøgelse, er at betragte som statsstøtte i den forstand, der er omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

(96) Kommissionen noterer sig i den forbindelse den italienske regerings forklaring, hvori det fremføres, at beslutning EKSF 83/396 og Domstolens dom i sag C 99-92 er uden relevans i denne sag, og fastslår, at den er enig i, at nævnte beslutninger ikke kan lægges til grund ved vurderingen af, hvorvidt takstnedsættelsen til de tre virksomheder i Terni-området har karakter af statsstøtte.

(97) En foranstaltning er at betragte som statsstøtte i den i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, omhandlede forstand, hvis den opfylder følgende krav: a) den giver den begunstigede virksomhed en økonomisk fordel; b) den ydes af staten eller ved hjælp af statsmidler og kan tilskrives staten; c) den er selektiv; d) den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, og den er af en sådan art, at den kan fordreje EU's indre samhandel.

Spørgsmålet om fordel

(98) Med udgangspunkt i overvejelserne i punkt 74-95 er Kommissionen nået frem til den konklusion, at den præferencetakst, som Terni-selskabet har haft gavn af, ikke har givet de begunstigede virksomheder nogen fordel i hele den periode, hvori den oprindelige godtgørelsesordning løb, dvs. indtil 1992. Ved vurderingen af, om der foreligger en fordel, er det således kun forlængelserne af takstnedsættelsen, der skal tages i betragtning.

(99) Der kan ikke herske tvivl om, at levering af elektricitet til en lavere pris end den normalt gældende takst, repræsenterer en klar økonomisk fordel for de begunstigede virksomheder, idet deres produktionsomkostninger nedsættes og deres konkurrenceposition styrkes.

Spørgsmålet om selektivitet

(100) Denne særlige takstordning gælder kun for Terni-gruppen, og foranstaltningen er derfor selektiv.

Spørgsmålet om, hvorvidt finansieringen sker ved hjælp af statsmidler, og hvorvidt foranstaltningen kan tilskrives staten

(101) Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt finansieringen er sket ved hjælp af statsmidler, skal det bemærkes, at den finansielle byrde, taksten medfører, siden 2002 har været båret af alle elforbrugere via en parafiskal afgift, som opkræves af Cassa Conguaglio gennem A4-elementet i eltaksten. Denne afgift er obligatorisk, da den er pålagt ved en AEEG-beslutning (*delibera*) til implementering af en national lov. Cassa Conguaglio er en ved lov oprettet offentlig virksomhed, der varetager sine opgaver på grundlag af de præcise instruktioner, der er fastlagt i AEEG's beslutninger og bestemmelserne i de relevante love og forskrifter.

(102) Det følger af helt fast retspraksis på området, at provenuet af en afgift, der er obligatorisk i kraft af national lovgivning, og som indbetales til en offentlig virksomhed, der er oprettet ved lov, er at betragte som statslige midler, jf. traktatens artikel 87, stk. 1, når hensigten er at finansiere en foranstaltning, der opfylder de øvrige kriterier i nævnte artikel ([23]).

([23]) Jf. bl.a. Domstolens domme: 22.3.1977 i sag C-78/76, Steinike & Weinlig, Sml. 1977, s. 595; 25.6.1970 i sag C-47/69, den franske regering/Kommissionen, Sml. 1970, s. 487.

(103) Italien citerer under punkt 68 Pearle-dommen ([24]) for at underbygge sit argument om, at de midler, der passerer gennem Cassa Conguaglio, ikke er at betragte som statsstøtte. I nævnte dom konstaterede Domstolen, at provenuet af en afgift, der passerer gennem en offentlig virksomhed, under visse helt bestemte forhold ikke er at betragte som statsmidler. I Pearle-sagen blev foranstaltningerne fuldt finansieret af en erhvervssektor, på initiativ af samme sektor, ved hjælp af en afgift, der passerede gennem en offentlig virksomhed, og de virksomheder, der betalte afgiften, var de samme som dem, der havde fordel af støtten. Ifølge Kommissionen er der i denne sag tale om et ganske andet forhold. Terni-taksten blev indført på initiativ af staten (ikke af en erhvervssektor); de virksomheder, der har gavn af taksten, bærer ikke den finansielle byrde, idet denne udelukkende påhviler elforbrugere; staten kan når som helst — ved hjælp af en AEEG-beslutning eller en anden lov eller forskriftsbestemmelse — give Cassa Conguaglio andre instrukser om, hvordan der skal disponeres over de midler, der indløber fra afgiften. Den retspraksis, der er fastsat ved Pearle-sagen, er således irrelevant i det foreliggende tilfælde.

(104) I Preussen/Elektra-sagen, der også anføres af Italien (punkt 68) fastslog Domstolen, at der ikke foreligger statsstøtte i tilfælde, hvor private elproducerende virksomheder pålægges pligt til at aftage elektricitet fra vedvarende energikilder til en minimumspris, der ligger over den faktiske økonomiske værdi af den pågældende type elektricitet, eftersom en sådan foranstaltning ikke indebærer nogen direkte eller indirekte overførsel af statsmidler.

(105) Også i dette tilfælde er sagens substans klart anderledes. I Preussen/Elektra-sagen hidrørte de midler, der krævedes for at finansiere foranstaltningen, direkte fra elproducenterne, dvs. uden involvering af nogen offentlig virksomhed, og det ikke engang som rent ekspeditionskontor. I det anførte tilfælde kunne der ikke konstateres nogen overførsel af statsmidler. I det foreliggende tilfælde sker der derimod det, at midlerne fra en parafiskal afgift, som påhviler den brede offentlighed, kanaliseres gennem en offentlig virksomhed, inden de videreekspederes til de begunstigede virksomheder. Der er således tale om et klassisk tilfælde af involvering af statsmidler.

(106) Det konkluderes derfor på baggrund af ovenstående, at den parafiskale afgift, der anvendes til finansiering af Terni-taksten, er en statsressource.

([24]) Domstolens dom af 15.7.2004 i sag Pearl og andre, C-345/02, Sml. 2004 I, s. 7139.

(107) Kravet om, at foranstaltningen skal kunne tilskrives staten ([25]), er også opfyldt, da Terni-takstens retsgrundlag er landets nationale lovgivning samt de beslutninger, der vedtages af AEEG, som er en offentlig virksomhed.

Spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltningen påvirker samhandelen og fordrejer konkurrencen

(108) For så vidt angår sidste kriterium i artikel 87, stk. 1 — påvirkning af samhandelen og konkurrencefordrejningsaspektet — afviser Kommissionen de argumenter, der fremføres af Terni-selskabet (se punkt 46), under henvisning til overvejelserne i punkt 109-116).

(109) De begunstigede virksomheders hovedargument er, at de ikke er aktive inden for EU's interne samhandel, eftersom de afsætter størsteparten af deres produktion på landets eget marked.

(110) Det skal i denne forbindelse bemærkes, at analysen også må omfatte andre virksomheder end virksomheder i Terni-området. De begunstigede virksomheder udgør en del af internationale grupper, der er aktive inden for forskellige erhvervssektorer ([26]), og driftsstøtte til et anlæg eller en driftsgren kan anvendes til at finansiere andre driftsgrene af gruppen inden for sektorer, der står åbne for samhandel med det øvrige EU; denne omstændighed alene kan gøre det berettiget at drage den konklusion, at taksten påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

(111) Også selv om det skulle kunne godtgøres, at virksomhedens produktion helt eller delvist afsættes på det italienske hjemmemarked — hvilket Kommissionen bestrider — så ville dette være irrelevant ved en bedømmelse af, hvor store virkninger foranstaltningen har på EU's indre samhandel. Domstolen har fastslået, at *en støtte til en virksomhed kan være af en sådan art, at den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og fordrejer konkurrencen*

([25]) Jf. bl.a. Domstolens domme: 21.3.1991 i sag C-303/88 Italien mod Kommissionen, Sml. 1988 I, s. 1433 og Frankrig mod Kommissionen, C-47/69, Sml. 1970, s. 4393; Førsteinstansrettens dom af 5.4.2006 i sag T 351/02 Deutsche Bahn/Kommissionen, Sml. 2006 II, s. 1047.

([26]) Cementir hører under Caltagirone-gruppen, der forvalter en række anlæg i Italien, hvoraf nogle har eksportvirksomhed. Selskabet producerer en række forskellige cement- og kalkvarer og kontrollerer en cementproducerende virksomhed i Tyrkiet, der eksporterer til EU. Nuova Terni Industrie Chimiche hører under Norsk Hydro-gruppen, der producerer kemiske og mineralske gødningsstoffer, olie og gas samt petrokemiske produkter. ThyssenKrupp er et verdensomspændende konglomerat, der fortrinsvis, men ikke udelukkende, beskæftiger sig med stålproduktion.

i tilfælde, hvor den pågældende virksomhed konkurrerer med andre produkter, der kommer fra andre medlemsstater, selv hvis virksomheden ikke selv eksporterer sine produkter (...). Hvis en medlemsstat indrømmer en virksomhed tilskud, kan dette bevirke, at den indenlandske produktion opretholdes eller øges med det resultat, at virksomheder i andre medlemsstater får ringere mulighed for at udføre deres varer på markedet i den pågældende medlemsstat ([27]).

(112) Kommissionen har derfor undersøgt, om der generelt er samhandel mellem medlemsstater inden for den pågældende sektor.

(113) Med hensyn til Cementir, der producerer cement, gennemførte Kommissionen en grundig undersøgelse af cementmarkedet og dettes forskellige segmenter bl.a. som led i Kommissionen beslutning af 30. november 1994 ([28]). Cement er en tung vare med lav værdi i forhold til vægten, hvorfor transport over større afstande er uøkonomisk. Kommissionen har dog konstateret, at dette ikke er til hinder for samhandel mellem medlemsstaterne. Medlemsstaterne har faktisk en indbyrdes samhandel med cementvarer, og den omstændighed, at cementproducerende virksomheder tidligere har indgået ulovlige aftaler og etableret samordnet praksis (sanktioneret i nævnte beslutning) for at beskytte deres hjemmemarked, er endnu et bevis på, at der er en reel konkurrence på EU-niveau.

(114) For så vidt angår Nuova Terni Industrie Chimiche er det tilstrækkeligt at gøre opmærksom på, at Kommissionen i den fusionsbeslutning, hvori den gav tilladelse til Norsk Hydros overtagelse af Nuova Terni Industrie Chimiche ([29]), også konstaterede, at medlemsstaterne havde en indbyrdes samhandel med de varer, der fremstilledes på det kemiske anlæg i Terni, og at det geografiske marked havde mindst samme udstrækning som EØS.

(115) Med hensyn til ThyssenKrupp konstaterer Kommissionen, at stålmarkedet er et yderst konkurrencebetonet verdensomspændende marked. Kommissionen har allerede i tidligere beslutninger konstateret, at de markedssegmenter, inden for hvilke ThyssenKrupp er aktiv, omfatter hele EU, om ikke et større område ([30]).

(116) Det må således konkluderes, at de tre Terni-virksomheders eltakstnedsættelse har bidraget til at forbedre deres konkurrencestilling i forhold til andre virksomheder, der konkurrerer inden for EU's samhandel. Under sådanne omstændigheder må det med udgangspunkt i en helt fast retspraksis ([31]) konkluderes, at Fællesskabets indre samhandel er blevet påvirket og konkurrencen fordrejet.

Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger statsstøtte — Konklusion

(117) På baggrund af ovenstående redegørelse har Kommissionen konkluderet, at den takstnedsættelse, som Terni-virksomhederne har draget nytte af siden den 1.1.2005, er at betragte som statsstøtte i den i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, fastlagte forstand og derfor kun kan godkendes, hvis den kan henføres under en af de i traktaten omhandlede undtagelser.

Spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltningen er at betragte som ny støtte, og hvorvidt den er lovlig

(118) Foranstaltningen kan ikke betragtes som eksisterende støtte af de årsager, der er anført under punkt 119-132.

(119) Den oprindelige bestemmelse i lov nr. 9/1991, der er godkendt i forhold til statsstøttebestemmelserne, blev i 2005 ændret ved artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005.

(120) Det bør bemærkes, at substansen af den implicit godkendte takst og substansen af den takst, der blev indført ved lov nr. 80/2005, kun har en overfladisk indbyrdes lighed.

(121) I lov nr. 80/2005 fastsættes det, at Terni-gruppen fortsat kan gøre krav på præferencetaksten frem til 2010. Også selv om den anden forlængelse blot havde været en simpel tidsmæssig videreførelse af den foregående foranstaltning, ville der have været tale om ny støtte. Det følger af fast retspraksis, at en ændring af varigheden af en eksisterende støtte medfører, at støtten må betragtes som ny støtte ([32]).

(122) En nærmere gennemgang viser, at forskellene mellem de to foranstaltninger er langt mere dybtgående.

(123) Før lov nr. 80/2005 trådte i kraft, var Terni-taksten (og dens årlige ajourføring) stadig baseret på den oprindelig parallelitet med egenproducerende virksomheder. Med lov nr. 80/2005 ændres dette, idet Terni-selskabet ikke længere sidestilles med en egenproducent. Den pris, der fastsættes for 2005, er nok sammenfaldende med 2004-prisen, men prisfastsættelsesordningen ændres fundamentalt ved, at den nye pris ajourføres i takt med den gennemsnitlige elprisstigning, med den garanti, at taksten ikke vil stige med mere end 4 % om året, uanset hvor meget elpriserne stiger.

([27]) Domstolens dom af 13.7.1988 i sag C-102/87, Den Franske Republik mod Kommissionen, Sml. 1988, s. 4067.
([28]) Sag IV/33.322 — cement, EFT L 343, 30.12.1994, s. 1–158.
([29]) Beslutning IV/M.832 af 25.10.1996 Norsk Hydro/Enichem Agricoltura — Terni (II).
([30]) Jf. bl.a. beslutning IV/M.925 Krupp-Hoesch/Thyssen af 11.8.1997.
([31]) Jf. bl.a. Førsteinstansrettens dom af 17.9.1980 i sag 730/79, Philip Morris mod Kommissinen, Sml. 1980, s. 2671, præmis 11, og Domstolens dom af 15.6.2006 i de forenede sager C 393/04 og C-41/05, Air Liquide Industries Belgium mod Ville de Seraing og Province de Liège, Sml. 2006 I, s. 5293.
([32]) Jf. bl.a. Førsteinstansretten dom af 6.3.2002 i de samlede sager T-127/99 og T-148/99 Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava, Sml. 2002 II, s. 12575, præmis 173-175.

(124) Støtteniveauet stiger også, fordi der leveres større elmængder til nedsat pris. Degressivitetselementet bortfalder helt.

(125) Det bør i denne forbindelse fremhæves, at konklusionen bliver den samme, selv i tilfælde af et ændret støtteniveau, hvis man følger den argumentation, der blev fremført af generaladvokat Fennelly i konklusionerne vedrørende de forenede sager Italien og Sardegna Lines mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ([33]). Ved vurderingen af, hvad der udgør en væsentlig ændring af en ordning, har generaladvokat Fennelly konkluderet, at indførelse af en helt ny metode for ydelsen af stort set samme støttebeløb helt klart udgør en væsentlig ændring af den oprindelige ordning.

(126) Kommissionen bemærker også, at den omstændighed, at en anden ordning lægges til grund for taksten, gør det umuligt i den nye ordning, der gælder fra 2005, at skelne mellem den del, der fortsætter med at udgøre eksisterende støtte, og den del, der efter ændringen må klassificeres som ny støtte ([34]).

(127) Kommissionen mener derfor, at den foranstaltning, der omtales som »anden forlængelse« reelt er at betragte som en ny støtteordning, eftersom den er substantielt ændret i forhold til ordningen i beslutningen af 1991.

(128) Det følger af ovenstående, at foranstaltningen er at betragte som ny støtte pr. 1. januar 2005, dvs. det tidspunkt, hvor foranstaltningen træder i kraft i henhold til lov nr. 80/2005 ([35]).

(129) Terni-virksomhedernes påstand (punkt 48 og 60) om, at foranstaltningen er at betragte som tilladt i medfør af artikel 4, stk. 5, i forordning (EF) nr. 659/1999, eftersom den var anmeldt til Kommissionen, og denne ikke havde truffet afgørelse inden procedurefristens udløb, er klart ubegrundet. Der er en klar forskel mellem at anmelde en foranstaltning under henvisning til artikel 88, stk. 3, og blot at meddele Kommissionen, at en støtte eksisterer. Fællesskabets Førsteinstansdomstol fastslog i Breda Fucine Meridionalisagen ([36]), at fremsendelse af dokumenter, som ikke er adresseret til Generalsekretariatet, og som ikke indeholder en eksplicit henvisning til traktatens artikel 93, stk. 3, ikke kan betragtes som en gyldig anmeldelse.

([33]) Afgørelserne i de forenede sager C-15/98 og C-105/99, Italien og Sardegna Lines mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Sml. 2000 I s. 8855, præmis 74.

([34]) Førsteinstansrettens dom af 30.4.2002 i de forenede sager Gibraltars regering mod Kommissionen, forenede sager T-195/01 og T 2017/01, Sml. 2002 II, s. 2309.

([35]) Taksten blev iværksat med tilbagevirkende kraft pr. 1. januar 2005 ved konverteringslov nr. 80/2005.

([36]) Førsteinstansrettens dom af 15.9.1998 i de forenede sager T-126/96 og T-127/96, Breda Fucine Meridionali mod Kommissionen, Sml. 1998 II, s. 3437.

(130) Procedurefristerne i forordning (EF) nr. 659/99 finder kun anvendelse på foranstaltninger, som er behørigt anmeldt under henvisning til artikel 88, stk. 3, og som ikke er sat i værk forud før Kommissionens beslutning. I det her foreliggende tilfælde er det ubestrideligt, at artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005 ikke er blevet anmeldt.

(131) Det følger af artikel 4, stk. 6 i forordning (EF) nr. 659/99, at støtten er at betragte som tilladt, hvis Kommissionen ikke sørger for at træffe beslutning inden for en procedurefrist på to måneder, alt under forudsætning af, at medlemsstaten har forhåndsinformeret Kommissionen om, at den agter at iværksætte støtten, og at Kommissionen ikke har truffet beslutning inden for en frist på 15 arbejdsdage regnet fra modtagelsen af anmeldelsen. I dette tilfælde har Italien ikke forhåndsinformeret Kommissionen. Artikel 4, stk. 1, i forordning (EF) nr. 659/99 kan således ikke bringes i anvendelse, end ikke i tilfælde af, at Terni-virksomhederne skulle få medhold i sin påstand, der bestrides af Kommissionen, jf. punkt 129 og 130.

(132) Støtten er ulovlig, eftersom Italien ikke har anmeldt artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005.

Spørgsmålet om, hvorvidt støtten er forenelig med fællesmarkedet

Første forlængelse

(133) Denne procedure vedrører kun den anden forlængelse af taksten, men Kommissionen mener det alligevel formålstjenligt at fremsætte en række bemærkninger til den første forlængelse og godkendelsen af denne i henhold til statsstøttereglerne.

(134) Den første forlængelse af Terni-taksten blev fastsat ved artikel 20, stk. 4, i lov nr. 9/1991. Denne lov blev i sag NN 52/91 ([37]) erklæret forenelig med fællesmarkedet, jf. statsstøttereglerne. Kommissionens beslutning, som denne blev tilsendt Italien, indeholdt ikke nogen specificering af, hvilke artikler i loven der var blevet fundet forenelige. De dokumenter, der ligger til grund for Kommissionens beslutning, indeholdt kun en kort beskrivelse og vurdering af de artikler, der vedrørte statsstøtte. Lovens artikel 20, stk. 4, hvori forlængelsen af Ternitaksten blev fastsat, blev ikke nævnt.

(135) Ud fra så begrænset et materiale er det desværre umuligt at rekonstruere sagsforløbet og at fastslå, hvorvidt Kommissionen havde undersøgt Terni-taksten og agtede at godkende denne.

([37]) Se fodnote 5.

(136) Det må imidlertid konstateres, at Italien havde anmeldt hele loven, og at godkendelsesbeslutningen gjaldt hele loven. Forlængelsen af Terni-taksten må således betragtes som værende dækket af Kommissionens beslutning.

Den omstridte anden forlængelse

(137) Som undtagelse fra det generelle forbud mod statsstøtte i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, kan støtte få status som forenelig med fællesmarkedet, hvis den omfattes af en af de i traktaten opstillede undtagelser.

(138) Den statsstøtte, som Terni-virksomhederne har haft adgang til i medfør af artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005, må klassificeres som driftsstøtte.

(139) Det følger af fast retspraksis, at driftsstøtte, dvs. støtte, der fritager en virksomhed for udgifter, den normalt må afholde som led i den daglige drift eller normale arbejdsaktiviteter, principielt fordrejer konkurrencevilkårene i de sektorer, hvor den ydes ([38]), i et sådant omfang, at dette er i modstrid med den almene interesse. Kommissionen fremhæver, at driftsstøtte, der ydes i form af elprisnedsættelse til energiintensive virksomheder eller virksomheder, hvor elektricitet er en af de vigtigste kostfaktorer, udgør en særlig fordrejende form for støtte, eftersom den har en stor og direkte virkning på den pågældende virksomheds produktionsomkostninger og dermed dens konkurrenceposition.

(140) Der kan under helt specifikke forhold ydes driftsstøtte på grundlag af EF's rammebestemmelser for statsstøtte til miljøbeskyttelse . Den her undersøgte støtte tilgodeser imidlertid ikke noget miljøformål. ([39]). Den her undersøgte støtte tilgodeser imidlertid ikke noget miljøformål.

(141) Der kan undtagelsesvis tillades driftsstøtte inden for områder, som er berettiget til støtte i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). Umbria-regionen havde på intet tidspunkt i den her betragtede periode ret til støtte i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a).

([38]) Jf. Domstolens domme: 6.11.1990 i sag C-86/89 Italien mod Kommissionen, Sml. 1990 I, s. 3891, præmis 18; 14.2.1990 i sag C-301/87, Frankrig mod Kommissionen, Sml. 1990 I, s. 307, præmis 50; og Førsteinstansrettens dom af 8.6.1995 i sag T 459/93 Siemens mod Kommissionen, Sml. 1995 II, s. 675, præmis 48.

([39]) EFT C 37 af 3.2.2001, s. 3.

(142) Uanset at de to forlængelser af de under punkt 123-127 forklarede årsager må betragtes som forskellige foranstaltninger, mener Kommissionen det formålstjenligt at nævne, at Umbria-regionen på det tidspunkt, hvor den første forlængelse blev anmeldt, var ude i en alvorlig økonomisk krise, ikke mindst inden for stål- og kemikaliesektoren i Terni-området. Denne krise, der nåede sit højdepunkt i 90'erne, blev erkendt af Kommissionen, da den i 1997 godkendte Italiens kort over områder med ret til støtte i medfør af artikel 87, stk. 3, litra c) ([40]). Terni- og Perugia-områderne blev erklæret støtteberettigede i henhold til målsætning 2 i strukturfondene.

(143) På det tidspunkt i 2005, hvor lov nr. 80/2005 blev vedtaget, var strukturtilpasningsprocessen imidlertid stort set allerede gennemført. I det regionalstøttekort, der foreslås for tidsrummet 2007-2013, mister Umbria-regionen helt sin status som støtteberettiget region. Uanset om der i forbindelse med den oprindelige godkendelse er taget hensyn til den regionale udvikling eller ej, så er det helt sikkert, at Kommissionen ikke baserede sig på overvejelser af denne art ved vurderingen af den anden takstforlængelse.

(144) Italien har givet en fyldig forklaring på de industripolitiske grunde, der ligger bag den anden forlængelse af Terni-taksten (se punkt 61). Hovedindholdet i Italiens argumentation til fordel for taksten er, at energiintensive selskaber i andre medlemsstater har adgang til nedsatte elpriser, og at taksten er nødvendig som overgangsordning, hvis man skal undgå virksomhedens udflytning til lande uden for EU, så længe elmarkedet ikke er helt liberaliseret og infrastrukturerne ikke er forbedret. Forklaringen modsiger i øvrigt Italiens argumentation om, at Terni-taksten samtidig havde karakter af godtgørelse, og indeholder på ingen måde nogen begrundelse for en revision af eksproprieringspakken.

(145) Kommissionen noterer sig, at Domstolen har fastlagt følgende: »Den omstændighed, at en medlemsstat ved iværksættelse af ensidige foranstaltninger søger at tilnærme konkurrencevilkårene inden for en bestemt økonomisk sektor til de vilkår, som gælder i de øvrige medlemsstater, fratager ikke disse foranstaltninger deres karakter af støtte« ([41]). Italiens argument om, at en sådan statsstøtte er berettiget, fordi der findes andre (lige så fordrejende) statsstøtteordninger i Fællesskabet, kan helt afvises. En sådan politik ville føre til et støttekapløb og være i modstrid med selve formålet med statsstøttekontrollen. Med hensyn til den anførte risiko

([40]) Statsstøtte N 27/1997, Kommissionens beslutning SG(97) 4949 af 30. juni 1997.

([41]) Se f.eks. Domstolens dom af 29.4.2004 i sag C-372/97 (Italien mod Kommissionen). Sml 2004 I, s. 3679, præmis 67.

for virksomhedsudflytning til lande uden for EU, skal Kommissionen bemærke, at man ikke i noget tilfælde — hverken i Kommissionens beslutningspraksis eller i EF-Domstolenes retspraksis — har accepteret, at sådanne årsager skulle gøre det berettiget at yde statsstøtte. I det foreliggende tilfælde behøver Kommissionen ikke engang undersøge spørgsmålet, eftersom de italienske myndigheder ikke har fremlagt beviser for denne påstand. Landet har ikke godtgjort, at støtten var nødvendig, eller at det stod i forhold til nævnte risiko.

(146) De under punkt 61 nævnte konklusioner, der er draget af højniveaugruppen, er urelevante, eftersom de afspejler resultatet af en generel politisk debat og ikke udgør retligt bindende bestemmelser. Det skal i øvrigt bemærkes, at de løsninger, der foreslås af gruppen, og som citeres af Italien, ikke vedrører statsstøtte.

(147) Da støtten ikke kan henføres under nogen af de undtagelser, der omhandles i EF-traktatens artikel 87, må den anden forlængelse af takstnedsættelsen til gavn for Terniselskabet erklæres for uforenelig med fællesmarkedet.

(148) I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 skal der i tilfælde, hvor der er ydet støtte, som er ulovlig og uforenelig med fællesmarkedet, retableres en effektiv konkurrence, idet støttebeløbet øjeblikkeligt skal tilbagesøges, inklusive renter ([42]).

Berettigede forventninger

(149) Det følger af fast retspraksis, at støttemodtageren i tilfælde, hvor der er udbetalt støtte uden forhåndsanmeldelse til Kommissionen, som omhandlet i traktatens artikel 88, stk. 3, ikke kan påberåbe sig nogen berettiget forventning om, at støtten er blevet ydet ifølge reglerne ([43]). En årvågen erhvervsdrivende bør normalt selv kunne fastslå, hvorvidt indberetningsproceduren er fulgt og støtten er lovlig.

(150) Intet er imidlertid til hinder for, at en virksomhed, der har modtaget ulovlig støtte, kan påberåbe sig usædvanlige omstændigheder, på grundlag af hvilke den havde begrundet tillid til, at støtten var lovlig, og derfor nægte at tilbagebetale støtten ([44]). Kommissionen har undersøgt, hvorvidt de særlige omstændigheder, som Terni-virksomhederne påberåber sig (se punkt 47), er af en sådan art, at deres forventninger må betragtes som berettigede.

(151) Kort beskrevet hævder de begunstigede virksomheder, at Italien havde forsikret dem om, at foranstaltningen ikke udgjorde en støtte, og at Kommissionen ikke havde stillet spørgsmålstegn ved foranstaltningen, hverken i forbindelse med første forlængelse, eller da der indsendtes oplysninger vedrørende den anden forlængelse.

(152) For så vidt angår første argument er det nok at henvise til, at det følger af fast retspraksis, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger berettigede forventninger, ikke kan baseres på den støtteydende medlemsstats handlinger. Førsteinstansretten har bl.a. fastlagt, at den omstændighed, at en medlemsstat afgiver fejlagtige oplysninger vedrørende en foranstaltnings lovlighed ikke kan skabe en berettiget forventning, og især da ikke når Kommissionen ikke er blevet underrettet herom ([45]).

(153) Det vil således sige, at en berettiget forventning kun kan baseres på EF-administrationens handlinger. Domstolen har nemlig bl.a. fastlagt, at *en person kun kan påberåbe sig en krænkelse af dette princip, hvis Fællesskabets administration har afgivet en præcis forsikring herom [understregning indsat]* ([46]).

(154) Terni-virksomhedernes påstand er, at foranstaltningen ikke blev anfægtet i 1991, eftersom Kommissionen godkendte lov nr. 9/1991. Her må det fremhæves, at Kommissionens beslutning af 1991 udelukkende gælder den i lov nr. 9/1991 fastsatte foranstaltning; godkendelsen af denne foranstaltning kan ikke lægges til grund for nogen berettiget forventning for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt den nye støtteforanstaltning, der blev indført ved lov nr. 80/2005, er lovlig eller forenelig med fællesmarkedet. Også selv om Kommissionen udtrykkeligt skulle have erklæret, at 1991-foranstaltningen ikke udgjorde støtte — hvilket den bestrider — så kunne de støttemodtagende virksomheder ikke gå ud fra, at 2005-foranstaltningen automatisk ville være at betragte som en foranstaltning, der ikke udgør støtte, eftersom mange omstændigheder kan gøre en foranstaltning til statsstøtte.

(155) Hertil kommer, at ordlyden af den beslutning, hvori Kommissionen meddeler Italien, at støtteforanstaltningerne i lov nr. 9/1991 og 10/1991 erklæres forenelige med fællesmarkedet, tværtimod lader forstå det modsatte, nemlig at Terni-taksten udgjorde en støtte.

([42]) Se fodnote 14.

([43]) Domstolens domme: 20.3.1997 i sag C-24/95 Alcan Deutschland, Sml. 1997 I, s. 1591, præmis 25, 30 og 31; 11.11.2004 i de samlede sager C-183/02 P og C-187/02 Demesa e Territorio histórico de Álava mod Kommissionen, Sml. 2004 I, s. 10609, præmis 45.

([44]) Domstolens dom af 20.9.1990 i sag C-5/89, Kommissionen mod Tyskland, Sml. 1990 I, s. 3437, præmis 16.

([45]) Førsteinstansrettens dom af 14.1.2004 i sag T 109/01, Fleuren Compost mod Kommissionen, Sml. 2004 II, s. 127, præmis 141-143.

([46]) Førsteinstansrettens dom af 24.11.2005 i sag C-506/03, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 2005 I, præmis 58.

(156) Kommissionens beslutning kan derfor ikke på nogen måde have givet de begunstigede virksomheder præcise garantier for, at taksten ikke udgjorde støtte; den kan allerhøjst have givet dem en berettiget forventning om, at 1991-forlængelsen var forenelig med fællesmarkedet. Der kan ikke have været nogen berettiget forventning med hensyn til 2005-forlængelsen. Det vil således sige, at også dette argument må afvises.

(157) Påstanden om, at Kommissionen ikke har udvist den fornødne årvågenhed, efter at den havde modtaget oplysninger om den anden forlængelse af taksten, er åbenlyst forkert. Efter det af Italien oplyste blev Terni-taksten nævnt i statsstøtterapporten for 2005. Det var imidlertid først i februar 2006, at der blev fremsendt nærmere oplysninger om foranstaltningen i artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/05, dvs. efter at Kommissionen havde anmodet herom som led i statsstøtteundersøgelsen vedrørende artikel 11, stk. 12, i samme lovdekret (statsstøtte C 13/06). Kommissionen indledte den officielle undersøgelse i juli 2006.

(158) Det korte tidsrum mellem fremsendelsen af oplysningerne og Kommissionens indgriben viser klart, at Kommissionen har udvist den fornødne årvågenhed.

(159) På baggrund af ovenstående mener Kommissionen, at der ikke foreligger særlige omstændigheder, som kan give Terni-virksomhederne berettigede forventninger med hensyn til den anfægtede foranstaltnings lovlighed.

Genopkrævning af støtten

(160) Alle de med fællesmarkedet uforenelige støttebeløb, som er udbetalt til ThyssenKrupp, Cementir og Nuova Terni Industrie Chimiche i medfør af artikel 11, stk. 11, i lov nr. 80/2005 fra og med 1. januar 2005 (se punkt 26) skal tilbagebetales, med renter, som fastsat i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 ([47]).

(161) Der erindres i denne forbindelse om, at hensigten med tilbagesøgningen er at genskabe de konkurrenceforhold, der var gældende, inden der blev ydet ulovlig støtte. Ved konstateringen af, hvad Terni-virksomhedernes konkurrenceforhold var inden lovens ikrafttræden, må der tages hensyn til den omstændighed, at der allerede eksisterede en støtteforanstaltning i kraft af lov nr. 9/1991, og at denne var godkendt frem til 2007.

([47]) EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1.

(162) Kommissionen mener derfor, at de reststøttebeløb, som de begunstigede virksomheder i medfør af lov nr. 9/1991ville have haft ret til i 2005, 2006 og 2007, hvis ikke lov nr. 80/2005 var trådt i kraft, bør modregnes i opkrævningsbeløbene, forudsat at Italien mener, at virksomhederne har ret hertil i kraft af national lovgivning.

VII. **KONKLUSION**

(163) Kommissionen finder, at Italien har overtrådt artikel 88, stk. 3, i EF-traktaten ved ulovligt at iværksætte artikel 11, stk. 11, i lovdekret nr. 80/2005, der blev omsat til lov nr. 80/05, om ændring og forlængelse indtil 2010 af den eltakstnedsættelse, som de tre Terni-virksomheder omfattes af. Kommissionen finder, at nævnte foranstaltning, der udgør en simpel driftsstøtte, ikke kan henføres under nogen af undtagelserne i EF-traktaten, og at den derfor er uforenelig med fællesmarkedet. De dele af nævnte støtte, som endnu ikke er tildelt eller udbetalt, skal derfor tilbageholdes. Den allerede udbetalte støtte skal tilbagesøges. De beløb, som de begunstigede virksomheder ville have haft ret til i 2005, 2006 og 2007 i medfør af lov nr. 9/1991, fratrækkes det samlede tilbagebetalingsbeløb —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

1. Den statsstøtte, som Italien har ydet til ThyssenKrupp, Cementir og Nuova Terni Industrie Chimiche, er uforenelig med fællesmarkedet.

2. Den statsstøtte, som Italien har indrømmet, men endnu ikke udbetalt til ThyssenKrupp, Cementir og Nuova Terni Industrie Chimiche er ligeledes uforenelig med fællesmarkedet og skal tilbageholdes.

Artikel 2

1. Italien tilbagesøger den i artikel 1, stk. 1, omhandlede støtte hos de begunstigede virksomheder.

2. Det beløb, der skal tilbagesøges, pålægges renter fra det tidspunkt, hvor det er blevet udbetalt til støttemodtagerne, og indtil det er tilbagebetalt.

3. Renterne beregnes som rentes rente, jf. forordning (EF) nr. 794/2004.

Artikel 3

1. Italien vedtager alle de bestemmelser, som er nødvendige for at opkræve den i artikel 1 omhandlede støtte, der er ulovlig og uforenelig med fællesskabet, hos de begunstigede virksomheder.

2. Opkrævningen sker straks på grundlag af de procedurer, der er fastsat i landets lovgivning, for så vidt som disse tillader en øjeblikkelig og reel gennemførelse af Kommissionens beslutning.

3. Italien sikrer, at denne beslutning gennemføres inden for en frist på fire måneder fra det tidspunkt, hvor denne beslutning forelægges.

Artikel 4

1. Italien holder Kommissionen underrettet om forløbet af de nationale foranstaltninger, landet iværksætter til gennemførelse af denne beslutning, frem til deres afslutning.

2. Inden for en frist på 2 måneder fra det tidspunkt, hvor denne beslutning forelægges, fremsender Italien oplysning om, hvor store beløb der i alt, dvs. både kapital og renter, skal opkræves hos de begunstigede virksomheder, samt en detaljeret redegørelse for, hvilke foranstaltninger landet har vedtaget eller planlagt for at efterkomme denne beslutning. Inden for samme frist sender Italien Kommissionen dokumentation for, at de begunstigede virksomheder er blevet beordret til at tilbagebetale støtten.

3. Efter udløbet af den i stk. 2 omhandlede frist på to måneder forelægger Italien på Kommissionens anmodning en redegørelse over, hvilke foranstaltninger landet har planlagt eller allerede vedtaget for at efterkomme denne beslutning. Redegørelsen skal også indeholde nærmere oplysninger om, hvor store beløb og renter der allerede er opkrævet hos de begunstigede virksomheder.

Artikel 5

Denne beslutning er rette til Den Italienske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 20. november 2007.

På Kommissionens vegne

Neelie KROES

Medlem af Kommissionen